

نگاهی بر

کاربرد ابزارها و فناوری‌های نوین آموزشی
در مهارت درک مطلب و حل مساله

پروانه بهرام نقد

دانش‌آورد ارشد تکنولوژی آموزشی

دکتر سید علی سعیدآبادی

دکترای مدیریت آموزشی

سرشناسه: بهرام نقد پروانه ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور: نگاهی بر کاربرد و فناوری های نوین آموزشی در مهارت درک مطلب و حل مساله / پروانه بهرام نقد، رضا یوسفی سعیدآبادی.

مشخصات نشر: قائم شهر: مهرالنبی، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۵۱ ص.

شابک: ۵-۰۴-۷۹۸۵-۶۰۰-۹۷۸-۱۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۴۱-۱۵۱.

موضوع: تکنولوژی آموزشی

موضوع: یادگیری

موضوع: حل مسئله در کودکان

شناسه افزوده: یوسفی، رضا، ۱۳۴۷-

رده بندی کتبی: ۱۳۹۴: ۸/۸۷/ب/۱۰۲۸/۳ LB

رده بندی دیویدی: ۲۰۱۳/۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷-۳۹۸

عنوان کتاب: نگاهی بر کاربرد ابزارها و فناوری های نوین آموزشی در مهارت درک مطلب و حل مساله

مؤلفان: پروانه بهرام نقد و رضا یوسفی سعیدآبادی

ویراستار: علی اصغر نظری پورکیانی

طراح جلد: مهدی احمدی فر

صفحه آرای: مهدی احمدی فر

ناشر: مهرالنبی

نوبت چاپ: پائیز ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۵-۰۴-۷۹۸۵-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و صحافی: صدف

نشانی انتشارات: قائم شهر، خیابان شهید چمران، کوچه ولیعصر (عج)، پلاک ۲۰ کدپستی ۴۷۶۵۹۸۶۷۹۶

تلفن ۰۹۱۱۲۲۶۸۵۵۷ آدرس الکترونیک: mehronnabi@yahoo.com

این اثر از پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان "تحلیل مقایسه‌ای تأثیر سه ابزار نوین آموزشی (کلیپ، بازی، انیمیشن) مبتنی بر روش آموزش دوجانبه بر مهارت درک مطلب و حل مساله دانش‌آموزان پایه دوم ابتدایی شهرستان قائم‌شهر" در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری استخراج گردیده است.

استاد راهنما: دکتر رضا یوسفی سعیدآبادی

استاد مشاور: دکتر داوود گوران

www.ketab.ir

هر چند که تحقیقات در حوزه فراشناخت بیش از سه دهه است که مورد توجه قرار گرفته است، ولی اصطلاح «فراشناخت»، که اغلب مورد استفاده پژوهشگران و مربیان قرار می‌گیرد، مبهم، مغشوش و گاهی اوقات به صورت نابجا به کار گرفته شده است. بسیاری از پژوهشگران معتقدند که استفاده از مهارت‌های شناختی و فراشناختی بدون تردید منجر به یادگیری معنی‌دار خواهد شد. زمانی که یادگیری به صورت معنی‌دار اتفاق می‌افتد یادگیرنده با درک و بینش بیشتر، علاقه‌مندی افزون‌تر، خودپنداره تحصیلی بالاتر، سرعت یادگیری بهتر، مطالب را مطالعه و در مواقع ضروری از آنها استفاده می‌کند. در مجموع، مهارت‌های فراشناختی و راهبردهای مربوط به آن توانایی یادگیرنده را برای آگاه بودن و کنترل آگاهانه بر تفکرات خود، به عنوان یک انسان، در احاطه دارند. پس از گذشت یک دهه از عمر این مباحث، حتی برخی از پژوهشگران پذیرفته‌اند که هیچ کدام از ما هنوز به درک روشنی از فراشناخت و اصول بسیار دقیق آن نرسیده‌ایم. فراشناخت به آگاهی، ارزیابی و نظم‌دهی افراد به نحوه تفکرشان اشاره دارد. بسیاری از پژوهشگران قبول دارند که استفاده از مهارت‌های فراشناختی برای معنی‌دار کردن یادگیری بسیار با اهمیت است. بیشتر فعالیت‌های شناختی به عوامل فراشناختی بستگی دارند که بر آنها نظارت و کنترل می‌کنند. گاهی پژوهشگران بر این باورند که رفتارهای فراشناختی نقش مهمی در حل مساله دارند و می‌توان نتیجه گرفت که تفاوت‌های افراد در حل مساله را به تفاوت‌های فراشناختی آنها نسبت داد، و یا برطبق یافته‌های خود، عنوان کرد و فرایندهای شناختی را لازمه موفقیت در حل مساله بیان نمود، زیرا این تفاوت‌ها به راهبردها و فرایندهای شناختی جهت داده و آنها را تنظیم می‌کنند. برخی نیز راهبردهای شناختی و فراشناختی را ابزاری قدرتمند برای آشکار کردن چگونگی توسعه فرایند یادگیری به شمار

آورده که باعث افزایش مهارت خودآموزی، ارتقاء استقلال و تسهیل توانایی یادگیری می‌گردد. اما پژوهشگرانی نیز وجود دارند که معتقدند بخش زیادی از راهبردهای شناختی و فراشناختی را می‌توان آموزش داد. از سوی دیگر نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که راهبردهای شناختی و فراشناختی با طیف وسیعی از متغیرها رابطه دارند. این راهبردها با عملکرد حافظه، درک مطلب، کارآمدی در یادگیری، عملکرد حل مساله، خلاقیت، کاهش بیانات منفی و افزایش نيات مثبت، افزایش رفتار تکلیف مدار و کاهش رفتارهای تکانشی مرتبط هستند.

اما آنچه مسلم است، در هر دوره از تاریخ، آموزش و پرورش با استفاده از روش‌های آموزشی، که دانش‌آموزان با آنها آشنایی دارند، سعی در برآورده کردن نیازهای آنان داشته است. دانش‌آموزان تجربه‌های خوبی در مورد استفاده از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای شنیداری، دیداری و جنبشی در جنبه‌های گوناگون زندگی‌شان دارند. استفاده از رسانه‌های گوناگون در کلاس درس نه تنها ایجاد علاقه می‌کند، بلکه به معلم این اطمینان را می‌دهد که این روش آموزش را جذاب‌تر می‌کند. امروزه آموزش با کمک رایانه با امکانات چندرسانه‌ای که چندین حس را همزمان در فرایند یادگیری به کار می‌گیرد گسترش زیادی یافته است. از این‌رو چنین ابزاری می‌تواند برای افراد متفاوت با ویژگی‌های مختلف، محیط مطلوب یادگیری را ایجاد کند. محیط چندرسانه‌ای اگر به خوبی طراحی شده باشد، می‌تواند از طریق رمزگذاری دوگانه، فرایند بازخوانی را تسهیل و تقویت کند؛ یعنی در فراخوانی دانش به موقع عمل نموده و در سرعت عمل و ارائه راه حل مناسب با استفاده از دانش موجود کمک کند.

این اثر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان "تحلیل مقایسه‌ای تاثیر سه ابزار نوین آموزشی (کلیپ، بازی، انیمیشن) مبتنی بر روش آموزش

دوجانبه بر مهارت درک مطلب و حل مساله دانش آموزان پایه دوم ابتدایی
شهرستان قائم شهر" بوده و سعی شده مطالب مفید و موثر برای استفاده
خوانندگان محترم ارائه گردد.

پروانه بهرام نقد - رضایوسفی سعیدآبادی

پاییز ۹۴

www.ketab.ir

۱۵	فصل نخست: نقش و اهمیت ابزارها و فناوری‌های آموزشی
۱۷	۱-۱- تعریف فناوری جدید اطلاعات
۱۸	۱-۲- تاریخچه
۱۸	۱-۲-۱- تاریخچه استفاده از ابزار و وسایل آموزشی در ایران
۲۰	۲-۲-۱- تاریخچه رایانه در ایران را می‌توان به چهار دوره تقسیم کرد
۲۰	۳-۱- انواع کشورها از لحاظ رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۱	۴-۱- اهمیت و ضرورت استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۳	۵-۱- شاخص‌های رشد فناوری اطلاعات
۲۴	۶-۱- نقش و اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری
۲۸	۷-۱- فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه تعلیم و تربیت
۲۸	۸-۱- تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی
۳۲	۹-۱- رویکردها
۳۴	۱۰-۱- ابزارهای فناوری اطلاعات در آموزش
۳۷	۱۱-۱- مزایای استفاده از فناوری‌های آموزشی
۳۸	۱۲-۱- چالش‌ها، موانع و مشکلات استفاده از فناوری‌های آموزشی
۴۰	۱۳-۱- توصیه‌ها و راهکارها در زمینه استفاده بهینه از فناوری‌های آموزشی
۴۱	فصل دوم: ابزارهای چند رسانه‌ای
۴۳	۱-۲- تعریف چند رسانه‌ای
۴۵	۲-۲- فناوری اطلاعات در کلاس‌های مدارس ابتدایی
۴۶	۳-۲- مهم‌ترین ویژگی‌های محتوای آموزشی در دروس نظری حوزه علوم انسانی
۵۹	۴-۲- اصول سازماندهی محتوای آموزشی
۶۱	۵-۲- انیمیشن چیست؟
۶۲	۱-۵-۲- شخصیت‌های کلاسیک
۶۳	۲-۵-۲- ایده‌های مطرح و شناخته شده

- ۶۳ ۲-۵-۳- مفاهیم بکر و بدیع
۶۴ ۲-۵-۴- مهم‌ترین عناصر در انیمیشن
۶۴ ۲-۶- گرافیک رایانه‌ای

- ۶۷ فصل سوم: شناخت و فرا شناخت
۶۹ ۳-۱- تعاریف شناخت و فرا شناخت
۷۰ ۳-۲- راهبردهای شناختی و فرا شناختی

- ۷۷ فصل چهارم: یادگیری
۷۹ ۴-۱- تعریف یادگیری
۸۱ ۴-۲- راهبردهای یادگیری
۸۴ ۴-۳- حیطه‌های یادگیری
۸۹ ۴-۴- منابع یادگیری
۹۰ ۴-۵- مراحل یادگیری
۹۰ ۴-۶- روش‌های یادگیری
۹۱ ۴-۷- سبک‌های یادگیری
۹۴ ۴-۸- نقش حواس در یادگیری
۹۷ ۴-۹- نقش فناوری در یادگیری

- ۱۰۳ فصل پنجم: حل مساله و درک مطلب
۱۰۵ ۵-۱- تعریف حل مساله
۱۰۸ ۵-۲- درک مطلب
۱۱۱ ۵-۳- یادگیری خود تنظیمی
۱۱۴ ۵-۳-۱- مولفه‌های یادگیری خود تنظیمی
۱۱۵ ۵-۳-۲- چارچوب مفهومی الگوی یادگیری خود تنظیمی پنتریچ

۱۱۵	۴-۵- راهبردهای شناختی و فراشناختی
۱۲۴	۵-۵- راهبردهای مدیریت منابع
۱۲۴	۶-۵- مولفه‌های یادگیری خود تنظیمی از دیدگاه زیمرمن
۱۲۶	۷-۵- مراحل و حوزه‌های یادگیری خود تنظیمی
۱۲۹	۸-۵- فرایندهای تنظیم شناخت
۱۳۱	۹-۵- دسته‌بندی راهبردهای شناختی
۱۳۵	۱۰-۵- آموزش دو جانبه
۱۳۹	منابع و مآخذ